

УДК 342.98 DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2019\(106\)08](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2019(106)08)

ВЕРБИЦЬКИЙ Олексій старший оперуповноважений в особливо важливих справах
Одеського управління Департаменту внутрішньої безпеки
Національної поліції України
E-mail: verb_a_d@ukr.net
ORCID: 0000-0002-3400-8073 вул. Буніна, 37, м. Одеса, 65045, Україна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЛАСНОЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Розглянуто питання забезпечення власної безпеки в органах поліції. На підставі наявних уявлень про поняття та види гарантій в юридичній науці наведено визначення та бачення системи адміністративно-правових гарантій забезпечення власної безпеки в органах поліції, що створює умови для системного виявлення недоліків у нормативному врегулюванні окремих напрямів цієї діяльності.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, власна безпека, гарантії, поліцейський, поліція.

Вербицкий А. Административно-правовые гарантии обеспечения собственной безопасности работников полиции. Рассмотрены вопросы обеспечения собственной безопасности в органах полиции. На основе имеющихся представлений о понятиях и видах гарантий в юридической науке представлено определение и видение системы административно-правовых гарантий обеспечения собственной безопасности в органах полиции, что создает условия для системного выявления недостатков в нормативном регулировании отдельных направлений этой деятельности.

Ключевые слова: административно-правовая поддержка, собственная безопасность, гарантии, полицейский, полиция.

Постановка проблеми. У преамбулі Декларації Ради Європи про поліцію (1979 р.) підкреслено такі взаємообумовлені риси та умови функціонування поліції у цілому та кожного окремого поліцейського, як підвищений ризик професії, нормативна урегульованість та активна підтримка суспільства [1]. Підтримку за всіма аспектами професійної діяльності поліцейського, а також у тих проявах, які безпосередньо чи опосередковано пов'язані з цією діяльністю, як-то забезпечення власної безпеки в органах поліції, повинна забезпечувати держава.

За результатами соціологічного опитування поліцейських після утворення Національної поліції України у 2015 р. серед різноманітних чинників, що заважають ефективному функціонуванню органів цієї системи, найбільшу частку мають ті, що стосуються матеріального та технічного забезпечення: низьке грошове забезпечення – 82,7 %; погане технічне забезпечення службової діяльності – 57,6 %. Ці недоліки були

і залишаються факторами, що обумовлюють високий рівень корупції у поліції. Водночас, серед інших негативних явищ правоохоронці відмітили також надмірну політизацію діяльності поліції – 15,9 %; радикалізацію суспільства – 15,1 %; тиск з боку вищого керівництва – 12,1 %. Серед обставин, які найбільше впливають на задоволеність і незадоволеність службою, 13,4 % поліцейських вказали часту загрозу власному життю і здоров'ю [2, с. 3–6]. При цьому більшість незначних подій за участю поліцейських або їх близьких родичів чи членів сім'ї, майна цих осіб залишаються латентними в частині з'ясування дійсних мотивів протиправних посягань. Вирішення зазначених питань вимагає загальнодержавного підходу та залучення багатьох ресурсів економічного, політичного, соціального та правового характеру, що цілком корелюється зі стратегічними пріоритетами розвитку системи МВС України, схваленими Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До реформування МВС в Україні правова термінологія та правоохоронна практика не мала такого терміна, як забезпечення «власної безпеки» органів поліції. Зазначений напрям називали забезпеченням безпеки діяльності органів, підрозділів, служб та окремих працівників ОВС, а також їх близьких родичів від протиправних посягань і загроз. Раніше окремі аспекти забезпечення такої безпеки у своїх працях розглядали В. А. Глуховеря [4], С. В. Городянко [5], В. Г. Грибан, А. Є. Фоменко [6], О. І. Дубенко [7], Б. М. Качмар [8], М. М. Комарницький [9], Д. М. Корнієнко [10], Д. Л. Лемеш [11], Н. П. Матюхіна [12], А. О. Шишко [13] та деякі інші науковці. Окремі дослідження наведених авторів на сьогодні є помітно застарілими, в деяких розглядається лише частина тих відносин, які становлять інститут забезпечення власної безпеки в органах поліції. Втім, відносна новизна (краще сказати трансформація) цього виду публічної діяльності обумовлює помітний брак теоретичного та методологічного підґрунтя з цього питання в сучасній науці, що визначає актуальність обраної тематики.

Метою статті є наукове осмислення поняття та системи адміністративно-правових гарантій забезпечення власної безпеки в органах поліції.

Матеріали та методи. При підготовці статті використано науково-аналітичні огляди, положення міжнародно-правових та вітчизняних законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів щодо питань поліцейської діяльності, а також низка наукових праць з теорії держави і права, конституційного, кримінального процесуального та адміністративного права. Завдяки поєднанню загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, зокрема діалектичного, формально-юридичного, порівняльного аналізу і синтезу та ін. вдалося опрацювати вказаний емпіричний матеріал та отримати власні наукові висновки, що корелюються з метою статті.

Результати дослідження. У попередніх публікаціях власну безпеку в органах поліції пропонувалося розглядати як комплексний режим захищеності органу (чи органів) поліції, а також кожного окремого поліцейського (їх близьких родичів і членів сім'ї, майна) від загроз деструктивного і дезорганізуючого впливу, що можуть зашкодити їх ефективному функціонуванню [14, с. 115]. Цей комплексний режим та напрям державної діяльності включає доволі широкий спектр правовідносин, які мають ґрунтуватися на певних гарантіях (від франц. «*garantie*» – забезпечення, запорука), тобто спеціальних юридичних засобах та інститутах, спрямованих на створення умов для реалізації необхідного режиму діяльності органів (підрозділів) поліції, прав поліцейського на власну безпеку та безпеку своїх близьких родичів і членів сім'ї, захищеність професійної діяльності поліцейського від неправомірного зовнішнього впливу, а також забезпечення всебічної охорони та захисту цих охоронюваних законом відносин від порушень. Д. Л. Лемеш гарантії забезпечення особистої безпеки поліцейського та безпеки членів його сім'ї розглядає як частину заходів забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу працівника поліції [11, с. 11].

Конституційне право гарантії розглядає як елемент основ правового статусу людини і громадянина [15, с. 100]. До гарантій прав і свобод належить також юридична відповідальність за їх порушення. Мається на увазі відповідальність насамперед органів держави та їх посадовців [15, с. 133–134].

У теорії держави та права, інших правових науках одні вчені виділяють загальні (політичні, економічні, духовні або ідеологічні) та юридичні (правові) гарантії (наприклад, О. В. Петришин [16, с. 456–457], Л. І. Летнянчин та Ю. М. Тодика [15, с. 132], С. М. Болдирев [17]), інші науковці додають до цього переліку ще організаційні гарантії (наприклад, В. В. Мамонов [18, с. 77], М. Кенжебек кизи [19, с. 14], Ч. К. Жаанбаєва, О. В. Могильний, Г. У. Калієва [20, с. 585]). Здебільшого вчені переконані, що *юридичні гарантії* – це закріплені у законодавстві засоби і способи, які безпосередньо забезпечують правомірне здійснення, а також захист прав, свобод і законних інтересів особистості [19, с. 14].

Як підсумовує Л. Ю. Веселова, поняття «гарантія» має як мінімум дві невід'ємні властивості: по-перше, вони є засобом захисту прав і законних інтересів учасників певних правовідносин, по-друге, гарантії створюють умови для реалізації прав і виконання обов'язків [21, с. 72–73]. У дисертації С. М. Болдирєва вказано, що органи поліції здійснюють свої функції у рамках певних правил, процедур, закріплених у нормах права і відповідно до правових принципів як загальноправового характеру (законності, гуманізму, поваги до прав людини, взаємної відповідальності особистості та держави тощо), так і спеціального (принцип невідворотності юридичної відповідальності за вчинений злочин тощо) [17]. Таким чином, лише наявні юридичні гарантії створюють

можливість найбільш ефективно втілювати загальні та спеціальні засади (принципи) забезпечення власної безпеки в органах поліції.

М. В. Вітрук розподіляє юридичні гарантії прав і свобод особистості на дві групи: гарантії реалізації; гарантії охорони або захисту [22, с. 95]. Використовуючи цей поділ стосовно предмета дослідження цієї статті, можна виділити *гарантії реалізації власної безпеки в органах поліції*, до яких слід віднести:

- конкретизацію меж повноважень уповноважених суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції;
- юридичні факти, що визначають реалізацію права поліцейського (його близьких родичів і членів сім'ї) на власну безпеку;
- процесуальні форми, в яких здійснюється забезпечення власної безпеки в органах поліції тощо.

До *гарантій охорони або захисту* належать такі види, як:

- нагляд і контроль за дотриманням у поліції встановлених правил, що утворюють режим захищеності органу (чи органів) поліції, а також кожного окремого поліцейського (їх близьких родичів і членів сім'ї, майна) від загроз деструктивного і дезорганізуючого впливу, що можуть зашкодити їх ефективному функціонуванню в звичайних та нестандартних (надзвичайних) ситуаціях;
- нагляд і контроль за правомірністю поведінки самих поліцейських під час та поза виконанням службових обов'язків;
- виявлення фактів наявності загроз власній безпеці в органах поліції та своєчасне на них реагування;
- правовий захист осіб (персоналу) та службових інтересів органів поліції від протиправних посягань;
- процесуальні форми охорони прав і обов'язків поліцейських (їх близьких родичів і членів сім'ї), у тому числі форми застосування правоохоронних заходів;
- юридична відповідальність у сфері забезпечення власної безпеки в органах поліції;
- профілактика правопорушень у зазначеній сфері.

Втім, у кінцевому підсумку, все це об'єднується поняттям «забезпечення», оскільки, на думку деяких вчених (О. Є. Користін, М. Ю. Веселов), цей термін має «більш універсальне значення у низці близьких за значенням слів («охорона», «захист»)), включаючи і реалізацію певних прав [23, с. 94].

У ході дослідження юридичних гарантій певну увагу слід приділити організаційним або *організаційно-правовим гарантіям*. При всій їх самостійності вони нерозривно пов'язані з юридичними. В. В. Мамонов такими гарантіями називав цілеспрямовану діяльність органів державної влади та громадських організацій для створення сприятливих умов, які забезпечують реалізацію прав і свобод особистості [18, с. 77].

Зокрема, у сфері забезпечення власної безпеки в органах поліції до таких гарантій можна віднести:

утворення ефективної системи *органів превенції* та реагування на факти загроз власній безпеці в органах поліції (організаційно-правова гарантія);

систему інформування персоналу поліції про належні їм та їх близьким родичам чи членам сім'ї права на державний захист у разі реальної загрози їх життю, здоров'ю чи майну у зв'язку із службовою діяльністю цих поліцейських;

сучасне *матеріально-технічне оснащення* оперативних служб (підрозділів), що перевіряють інформацію про будь-які види загрози власній безпеці в органах поліції, а також здійснюють спеціальні заходи забезпечення безпеки зазначеної категорії осіб;

моніторинг стану забезпечення правил дотримання спеціальних режимів в органах (підрозділах) поліції; організацію та проведення занять зі службової підготовки, тактичних та психологічних тренінгів щодо заходів особистої безпеки та психологічної готовності до дій у нестандартних ситуаціях;

інформування оперативним черговим органу поліції керівництва органу (підрозділу) поліції та чергові служби вищого рівня про факти кримінальних правопорушень, учинених проти працівників правоохоронних органів, негайне спрямування на місце події слідчо-оперативної групи, інших нарядів поліції тощо.

І хоча організаційні гарантії безпосередньо не впливають на правовий статус учасників суспільних відносин, вони можуть мати значний моральний вплив на функціонування органів державної влади та установ [20, с. 585], зокрема і з питань забезпечення власної безпеки в органах поліції.

Юридичні гарантії залежно від галузевої приналежності, можна поділити на *кримінально-правові* та *адміністративно-правові*, які створюють певні умови та засади реалізації (забезпечення) власної безпеки у відповідних правовідносинах. Так, Б. М. Качмар, розглядаючи механізм забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві та, узагальнюючи погляди низки вчених щодо правових гарантій такого забезпечення, зазначає, що ними є «сукупність встановлених законом правових норм, що забезпечують виконання завдань кримінального провадження та надають можливість суб'єктам кримінального процесу виконувати обов'язки та реалізовувати права», «засоби забезпечення як досягнення мети кримінального процесу загалом, так і прав учасників процесу зокрема», «система правових засобів і умов, які забезпечують рішення завдань правосуддя і охорону прав та законних інтересів його учасників» [8, с. 135–136]. Л. Ю. Веселовою встановлено, що адміністративно-правові гарантії належать до державних заходів, пов'язаних із функціонуванням органів публічного адміністрування,

які, у свою чергу, забезпечують виконання прийнятих нормативно-правових актів у тій чи іншій сфері суспільних відносин [21, с. 73]. На переконання І. О. Ієрусалімової та Г. С. Тимчик, адміністративно-правові гарантії (на прикладі прав і свобод осіб, яких визнано біженцями) являють собою засоби та способи, закріплені в адміністративному законодавстві та повинні забезпечити реалізацію, охорону та захист прав і свобод таких осіб у сфері адміністративних правовідносин [24, с. 130]. На відміну від загальних гарантій, які створюють ідеологічне, соціальне, економічне, політичне підґрунтя для забезпечення особистої безпеки в органах поліції, адміністративно-правові гарантії, включаючи аналогічні принципи, норми адміністративного права, інші правові явища, а конкретніше – законодавчо закріплені адміністративно-правові засоби (способи, заходи), покликані безпосередньо забезпечувати здійснення і охорону суб'єктивних прав поліцейських (їх близьких родичів і членів сім'ї) на життя, здоров'я, власність, професійних прав поліцейських, що впливають з їх повноважень та компетенцій правоохоронного органу і, в кінцевому підсумку, – інші охоронювані законом інтереси органів поліції, що є основою їх належного функціонування.

У ст. 62 Закону України «Про Національну поліцію» закріплено низку гарантій професійної діяльності поліцейського. Деякі з них безпосередньо (наприклад, «поліцейський під час виконання покладених на нього обов'язків підпорядковується тільки своєму безпосередньому та прямому керівнику (ніхто, крім безпосереднього і прямого керівника (за винятком випадків, прямо передбачених законом), не може надавати будь-які письмові чи усні вказівки, вимоги, доручення поліцейському або іншим способом втручатися в законну діяльність поліцейського, у тому числі діяльність, пов'язану з кримінальним провадженням або провадженням у справах про адміністративні правопорушення)» або «правопорушення щодо поліцейського або особи, звільненої зі служби в поліції, її близьких родичів, вчинені у зв'язку з його попередньою службовою діяльністю, мають наслідком відповідальність відповідно до закону», «поліцейські, а також особи, звільнені зі служби в поліції для забезпечення власної безпеки мають право придбавати у власність пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, використовуючи їх виключно з підстав, визначених цим Законом») чи опосередковано (наприклад, «поліцейський надає пояснення з приводу справ та матеріалів, які перебувають у нього в провадженні, а також надає їх для ознайомлення лише у випадках та в порядку, визначених законом» або «ніхто не має права покласти на поліцейського виконання обов'язків, не визначених законом») стосуються забезпечення його власної безпеки [25].

Натомість, більшість адміністративно-правових гарантій втілення принципів забезпечення власної безпеки в органах поліції знаходять закріплення в нормативно-правових актах підзаконного рівня.

Так, адміністративно-правове гарантування принципу захисту персональних даних в органах поліції знаходить відображення в положеннях, які стосуються зберігання та доступу до особових справ персоналу органів поліції. Порядок формування та ведення особових справ поліцейських передбачає, що «для опрацювання особові справи видаються у короткострокове користування виключно працівникам підрозділів кадрового забезпечення, яким відповідно до їх посадових інструкцій надано право роботи з ними. Право на запит особових справ мають керівник Національної поліції України та його заступники, керівники Департаменту кадрового забезпечення Національної поліції України, територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів поліції, закладів та установ, що належать до сфери управління Національної поліції України, та їх заступники, а також керівники підрозділів кадрового забезпечення зазначених органів або особи, що виконують їх обов'язки. Особові справи надсилаються супровідним листом із зазначенням кількості частин та аркушів особової справи, наявності матеріалів спеціальної перевірки, архівних матеріалів, трудової книжки та військового квитка із зазначенням їх серії та номера, посвідчення про приписку до призовної дільниці, військової або скороченої військової справи. Такі справи надсилаються виключно до органів поліції, закладів та установ, що належать до сфери управління Національної поліції України» [26]. Проте зазначені в цьому Порядку (затвердженому наказом МВС України від 12.05.2016 № 377, у редакції від 02.05.2019) положення не повністю корелюються з правом працівників ДВБ Національної поліції України «ознайомлюватися в підрозділах кадрового забезпечення з матеріалами особових справ та іншими відомостями щодо проходження служби поліцейськими, а в разі потреби за письмовими запитами отримувати вказані справи» (п. 8 Положення про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України, затверджене Наказом Національної поліції України від 09.11.2015 № 83 (у редакції від 15.04.2017), а також з вимогами кримінального процесуального законодавства України в частині повноважень органів досудового розслідування щодо тимчасового доступу до речей і документів (у порядку, передбаченому нормами Кримінального процесуального кодексу України). Відповідно, з урахуванням зазначених зауважень зміст наведеного п. 19 Порядку формування та ведення особових справ поліцейських потребує розширення.

Події 2014 р. на сході України продемонстрували низку проблем щодо гарантування власної безпеки в органах поліції. Серед іншого, негативні наслідки для власної безпеки працівників колишньої міліції, які не перейшли на службу до так званих «ДНР», «ЛНР» (їх родинного оточення і майна) в окремих районах Донецької та Луганської областей, було залишення там особових справ таких правоохоронців. Навіть чинна редакція Порядку формування та ведення особових справ поліцейських не містить обов'язку для працівників підрозділів

кадрового забезпечення знищувати такі справи та інші відомості, що здатні ідентифікувати персонал поліції, у разі неможливості їхнього транспортування до небезпечного місця, якщо існує реальна загроза потрапляння таких особових справ до рук злочинців, ворога (у військовий час) чи будь-яких інших сторонніх осіб.

Прикладом адміністративно-правових гарантій дотримання в органах поліції режиму секретності можна вважати закріплення відповідним наказом МВС України Переліку відомостей, що становлять службову інформацію в системі цього міністерства. Так, у сфері роботи з персоналом, організації освітньої та наукової діяльності службовою є інформація, що розкриває: «персональні дані колишніх працівників ОВС та членів їх сімей, працівників навчальних закладів зі специфічними умовами навчання і т. ін.; організаційні положення, що регламентують проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які призначаються на посади державних службовців, робітників і службовців апарату Міністерства, навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, а також закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС; накази по особовому складу МВС у частині оголошення відомостей, які дають змогу ідентифікувати особу тощо» [27].

Зразком вдосконалення адміністративно-правових гарантій, що впливатиме і на умови забезпечення власної безпеки поліцейського, можна вважати пропозиції законодавчого закріплення рекомендацій Д. Л. Лемеша «щодо поведінки та повноважень поліцейських в умовах воєнного, надзвичайного стану та під час окупації іноземною державою доповнити гарантії поліцейського, визначені в ст. 62 Закону «Про Національну поліцію», можливістю звільнення поліцейського від юридичної відповідальності на підставі обґрунтованого професійного ризику» [11, с. 11].

Для вдосконалення адміністративно-правових гарантій власної безпеки поліцейського, що беззаперечно впливатиме на його правовий статус і в інших видах правовідносин (зокрема, в кримінально-процесуальних), доречно запропонувати внесення доповнень до ст. 62 Закону України «Про Національну поліцію» в частині: «затримання поліцейського при виконанні ним своїх службових обов'язків і пов'язані з цим особистий обшук та огляд його речей застосовуються тільки в присутності офіційних представників кадрового персоналу чи Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України».

Висновки. Гарантії забезпечення власної безпеки в органах поліції, залежно від того чи іншого критерію, пропонується поділити на такі види залежно від:

- характеру та ступеня впливу на правовий статус учасників забезпечення власної безпеки: загальні, правові, організаційні (організаційно-правові);
- змісту: гарантії реалізації, гарантії охорони або захисту;
- галузевої приналежності: кримінально-правові, адміністративно-правові.

Адміністративно-правовими гарантіями забезпечення власної безпеки в органах поліції є адміністративно-правові засоби та способи, засновані на відповідних принципах, які закріплені в адміністративному законодавстві та спрямовані на забезпечення реалізації, охорони та захисту суб'єктивних та професійних прав і інтересів поліцейських (їх близьких родичів і членів сім'ї), а також режимів належного функціонування органів (підрозділів) поліції у звичайних та нестандартних (надзвичайних) ситуаціях. Характерною рисою таких гарантій (порівняно з кримінально-правовими) є їх конкретна превентивна спрямованість та оперативність трансформації з урахуванням тенденцій суспільних процесів та соціальних змін (що забезпечується завдяки регулюванню на рівні підзаконних нормативно-правових актів).

Одна з важливих рис цих гарантій – «закріплення в адміністративному законодавстві». Але ретельне вивчення чинної нормативно-правової бази з питань забезпечення власної безпеки в органах поліції дає підстави стверджувати, що є такі напрями, де відповідне гарантування не має необхідного нормативного визначення, у кращому випадку, залишаючи місце для індивідуальних актів правозастосування з урахуванням загальних принципів права та спеціальних принципів цього виду адміністративної діяльності. Разом з тим, саме загальне наукове уявлення про поняття та систему таких гарантій створює необхідне методологічне підґрунтя для подальшого виявлення та усунення прогалин у нормотворчій та правозастосовній (прикладній) діяльності щодо адміністративно-правового забезпечення власної безпеки в органах поліції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декларація про поліцію: Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи від 08.05.1979 № 690 (1979). Поточна редакція. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803 (дата звернення: 21.09.2019).
2. Науково-аналітичний огляд результатів соціологічного опитування працівників ОВС та слухачів вищих навчальних закладів ОВС у 2015 р. ДНДІ МВС України. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/soc_olog_chne_opituvannya_atestovanih_prac_vnik_v_m_1_c.pdf (дата звернення: 21.04.2019).
3. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р. Поточна редакція. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80> (дата звернення: 05.10.2019).
4. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України: навч. посібник; за заг. ред. В. Г. Грибана, В. А. Глуховері. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.
5. Городянко С. В. Організаційно-правове забезпечення безпеки діяльності працівників ОВС України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2007. 20 с.
6. Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г., Бойко О. І. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посібник; за заг. ред. В. Г. Грибана. Дніпро: ДДУВС, 2018. 100 с.
7. Дубенко О. І. Адміністративно-правовий механізм забезпечення безпеки особи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2009. 21 с.

8. Качмар Б. М. Механізм забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (кримінальний процесуальний аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2017. 198 с.
9. Комарницький М. М. Кримінально-правова охорона осіб чи їх близьких родичів у зв'язку з виконанням ними свого службового чи громадського обов'язку: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2017. 225 с.
10. Корнієнко Д. М. Адміністративно-правові засади діяльності підрозділів внутрішньої безпеки щодо забезпечення безпеки працівників органів внутрішніх справ: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2010. 199 с.
11. Лемеш Д. Л. Адміністративно-правовий статус працівників поліції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2016. 22 с.
12. Матюхіна Н. П. Управління персоналом органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2002. 36 с.
13. Шишко А. О. Адміністративно-правові засади забезпечення особистої безпеки працівників суду в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2010. 229 с.
14. Вербицький О. Д. Поняття власної безпеки в органах поліції. *Правова позиція*. 2019. № 2 (23). С. 111-116. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-6473-2019-2-111-116>.
15. Конституційне право України: підруч. для студ. ВНЗ; за ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. Харків: Право, 2008. 416 с.
16. Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. та ін. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юрид. ВНЗ; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
17. Болдырев С. Н. Юридические гарантии обеспечения прав и свобод личности в деятельности органов внутренних дел (теоретико-правовой аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Ростов н/Д, 2001. 210 с. URL: <http://www.dslib.net/teoria-prava/juridicheskie-garantii-obespechenija-prav-i-svobod-lichnosti-v-deyatelnosti-organov.html> (дата обращения: 19.09.2019).
18. Мамонов В. В. Гарантии прав и свобод и обязанности граждан СССР. Алма-Ата, 1981. 82 с.
19. Кенжебек кызы М. Правовое регулирование труда осужденных к лишению свободы: теория и практика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Бишкек, 2009. 24 с.
20. Жаанбаева Ч. К., Могильный А. В., Калиева Г. У. Правовые гарантии обеспечения реализации прав и свобод осужденных. *Молодой ученый*. 2015. № 22 (102). С. 582-585. URL: <https://moluch.ru/archive/102/23383/> (дата обращения: 19.09.2019).
21. Веселова Л. Ю. Адміністративно-правові гарантії безпеки дорожнього руху: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2016. 236 с.
22. Витрук Н. В. Правовой статус личности в СССР. М.: Юрид. лит., 1985. 176 с.
23. Користін О. Є., Веселов М. Ю. Теоретико-методологічні засади щодо концептуалізації інституту забезпечення прав дітей. *Наука і правоохорона*. 2019. № 1 (43). С. 91-99.
24. Ієрусалімова І. О., Тимчик Г. С. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод осіб, яких визнано біженцями в Україні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 128-134.
25. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 17.09.2019).
26. Про затвердження Порядку формування та ведення особових справ поліцейських: Наказ МВС України від 12.05.2016 № 377. Дата оновлення: 02.05.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0828-16#n13> (дата звернення: 17.09.2019).

27. Про затвердження Переліку відомостей, що становлять службу інформацію в системі Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 27.05.2016 № 432. Поточна редакція. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0432320-16> (дата звернення: 18.09.2019).

Стаття надійшла до редакції 15.10.2019.

Verbitsky O. Administrative and legal guarantees for ensuring the own safety of police officers.

Background. *Support for all aspects of a police officer's professional activity, including the provision of his or her own security by police, should be provided by the State, with appropriate safeguards.*

Analysis of recent research and publications *has revealed that the relative novelty of this type of public activity causes a noticeable lack of theoretical and methodological basis for this issue in modern science, which determines the relevance of the chosen topic.*

The aim *of the article is to provide a scientific understanding of the concept and system of administrative and legal warranties of ensuring their own security in the police.*

Materials and methods. *Due to the combination of general scientific and special methods of cognition, such as dialectical, formal-legal, comparative analysis and synthesis, etc. the available empirical material has been worked out and the own scientific conclusions are obtained that are correlated with the purpose of the article.*

Results. *Based on existing ideas about the concepts and types of guarantees in legal science, the definition and vision of the system of administrative and legal warranties of ensuring their own security in police bodies is provided, which creates conditions for systematic identification of deficiencies in the normative regulation of certain areas of this activity.*

Conclusion. *It is proposed to divide the guarantees of ensuring own security of the police bodies into the following types: general, legal, organizational (organizational and legal); guarantees of implementation, guarantees of guard or protection; criminal law, administrative law.*

Administrative and legal warranties for ensuring their own security in the police are administrative remedies and methods based on appropriate principles, which are enshrined in administrative legislation and aimed at ensuring the implementation, guard and protection of the subjective and professional rights and interests of police officers (their close relatives and family members), as well as regimes for the proper functioning of police bodies (units) in ordinary and non-standard (emergency) situations.

Keywords: administrative and legal ensuring, own security, warranties, police officer and police.

REFERENCES

1. Deklaracija pro policiju: Rezolucija Parlaments'koi' asamblei' Rady Jevropy vid 08.05.1979 № 690 (1979). Potocna redakcija [Police Declaration: Council of Europe Parliamentary Assembly Resolution of 8 May 1979 № 690 (1979). Current edition]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803 (date of appeal: 21.09.2019) [in Ukrainian].
2. Naukovo-analitychnyj ogljad rezultativ sociologichnogo opytuvannja pracivnykiv OVS ta sluhachiv vyshhyh navchal'nyh zakladiv OVS u 2015 roci. DNDI MVS Ukrai'ny [Scientific and analytical review of the results of a sociological survey of police officers of Internal Affairs Bodies and students of higher educational establishments

- of Internal Affairs Bodies in 2015. State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Retrieved from https://mvs.gov.ua/upload/file/soc_olog_chne_opituvannya_atestovanih_prac_vnik_v_m_l_c.pdf (date of appeal: 21.04.2019) [in Ukrainian].
3. Pro shvalennja Strategii' rozvytku organiv systemy Ministerstva vnutrishnih sprav na period do 2020 roku: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.11.2017 № 1023-p. Potochna redakcija [On Approval of the Strategy of development of the bodies of the Ministry of the Internal Affairs system for the period up to 2020: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 15.11.2017 № 1023-p. Current edition]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80> (date of appeal: 05.10.2019) [in Ukrainian].
  4. *Zabezpechennja ohorony praci ta osobystoi' bezpeky v Nacional'nij policii' Ukrainy* [Providing labor protection and personal security at the National Police of Ukraine] (2017). V. G. Gryban, V. A. Gluhover (Eds). Dnipro: DDUVS; Lira LTD [in Ukrainian].
  5. Gorodjanko, S. V. (2007). Organizacijno-pravove zabezpechennja bezpeky dijal'nosti pracivnykiv OVS Ukrainy [Organizational and legal ensuring of safety of activity of police officers in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyi'v [in Ukrainian].
  6. Gryban, V. G., Fomenko, A. Je., Kaznachejev, D. G., & Bojko, O. I. (2018). Bezpeka pracivnykiv Nacional'noi' policii' v umovah nadzvyčajnyh sytuacij [Safety of National Police officers in emergency situations]. V. G. Gryban (Ed.). Dnipro: DDUVS [in Ukrainian].
  7. Dubenko, O. I. (2009). Administratyvno-pravovyj mehanizm zabezpechennja bezpeky osoby [Administrative and legal mechanism for ensuring the security of the person]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Irpin' [in Ukrainian].
  8. Kachmar, B. M. (2017). Mehanizm zabezpechennja bezpeky osib, jaki berut' uchast' u kryminal'nomu sudochynstvi (kryminal'nyj procesual'nyj aspekt) [Mechanism for ensuring the safety of persons involved in criminal proceedings (criminal procedural aspect)]. *Candidate's thesis*. Harkiv [in Ukrainian].
  9. Komarnyc'kyj, M. M. (2017). Kryminal'no-pravova ohorona osib chy i'h blyz'kyh rodychiv u zv'jazku z vykonannjam nymy svogo sluzhbovogo chy gromads'kogo obov'jazku [Criminal law protection of persons or their close relatives in connection with the performance of their official or public duties]. *Candidate's thesis*. Kyi'v [in Ukrainian].
  10. Kornijenko, D. M. (2010). Administratyvno-pravovi zasady dijal'nosti pidrozdiliv vnutrishn'oi' bezpeky shhodo zabezpechennja bezpeky pracivnykiv organiv vnutrishnih sprav [Administrative and legal principles of the activity of the internal security units for ensuring the safety of the employees of the internal affairs bodies]. *Candidate's thesis*. Harkiv [in Ukrainian].
  11. Lemesh, D. L. (2016). Administratyvno-pravovyj status pracivnykiv policii' v Ukraini [Administrative and legal status of police officers in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyi'v [in Ukrainian].
  12. Matjuhina, N. P. (2002). Upravlinnja personalom organiv vnutrishnih sprav Ukrainy: organizacijno-pravovi zasady [Personnel management of internal affairs bodies of Ukraine: organizational and legal basis]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Harkiv [in Ukrainian].
  13. Shyshko, A. O. (2010). Administratyvno-pravovi zasady zabezpechennja osobystoi' bezpeky pracivnykiv sudu v Ukraini [Administrative and legal principles of ensuring the personal safety of court employees in Ukraine]. *Candidate's thesis*. L'viv [in Ukrainian].
  14. Verbyc'kyj, O. D. (2019). Ponjattja vlasnoi' bezpeky v organah policii' [The concept of their own security in the police]. *Pravova pozycja – Legal position*, 2 (23), 111-116. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-6473-2019-2-111-116>.
  15. Konstytucijne pravo Ukrainy [Constitutional Law of Ukraine] (2008). V. P. Kolisnyk ta Ju. G. Barabash (Eds.). Harkiv: Pravo [in Ukrainian].

16. Cvik, M. V., Petryshyn, O. V., Avramenko, L. V. et. al. (2009). *Zagal'na teoriya derzhavy i prava [General theory of state and law]*. M. V. Cvik, O. V. Petryshyn (Eds.). Harkiv: Pravo [in Ukrainian].
17. Boldyrev, S. N. (2001). Juridicheskie garantii obespechenija prav i svobod lichnosti v dejatel'nosti organov vnutrennih del (teoretiko-pravovoj aspekt) [Legal guarantees for ensuring the rights and freedoms of the individual in the activities of internal affairs bodies (theoretical and legal aspect)]. *Candidate's thesis*. Rostov n/D. Retrieved from <http://www.dslib.net/teoria-prava/juridicheskie-garantii-obespechenija-prav-i-svobod-lichnosti-v-dejatelnosti-organov.html> (date of the appeal: 19.09.2019) [in Russian].
18. Mamonov, V. V. (1981). *Garantii prav i svobod i objazannosti grazhdan SSSR [Guarantees of rights and freedoms and duties of citizens of the USSR]*. Alma-Ata [in Russian].
19. Kenzhebek kyzy, M. (2009). Pravovoe regulirovanie truda osuzhdennyh k lisheniju svobody: teorija i praktika [Legal regulation of labor of prisoners sentenced to imprisonment: theory and practice]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Bishkek [in Russian].
20. Zhaanbaeva, Ch. K., Mogil'nyj, A. V., & Kalieva, G. U. (2015). Pravovye garantii obespechenija realizacii prav i svobod osuzhdennyh [Legal guarantees for ensuring the implementation of the rights and freedoms of convicted persons]. *Molodoy uchenyj – Young scientist*, 22 (102), 582-585. Retrieved from <https://moluch.ru/archive/102/23383/> (date of the appeal: 19.09.2019) [in Russian].
21. Veselova, L. Ju. (2016). Administratyvno-pravovi garantii' bezpeky dorozhn'ogo ruhu. *Candidate's thesis*. Odesa [in Ukrainian].
22. Vitruk, N. V. (1985). Pravovoj status lichnosti v SSSR [The legal status of an individual in the USSR]. Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
23. Korystin, O. Je., & Veselov, M. Ju. (2019). Teoretyko-metodologichni zasady shhodo konceptualizacii' instytutu zabezpechennja prav ditej [Theoretical and methodological foundations on the conceptualization of the Institute of ensuring the Rights of Children]. *Nauka i pravoohorona – Science and law enforcement*, 1 (43), 91-99 [in Ukrainian].
24. Ijerusalimova, I. O., & Tymchyk, G. S. (2013). Mehanizm administratyvno-pravovogo zabezpechennja prav i svobod osib, jakyh vyznano bizhencjamy v Ukraïni [Mechanism of administrative and legal ensuring of the rights and freedoms of persons recognized as refugees in Ukraine]. *Derzhava i pravo. Jurydychni i politychni nauky – State and law. Legal and Political Science*, 60, 128-134 [in Ukrainian].
25. Pro Nacional'nu policiju: Zakon Ukraïny vid 02.07.2015 № 580-VIII. Data onovlennja: 01.01.2019 [On the National police: Law of Ukraine dated 02.07.2015 № 580-VIII. Update date: 01.01.2019.]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (date of the appeal: 17.09.2019) [in Ukrainian].
26. Pro zatverdzhennja Porjadku formuvannja ta vedennja osobovyh sprav policejs'kyh: Nakaz MVS Ukraïny vid 12.05.2016 № 377. Data onovlennja: 02.05.2019 [On approval of the Procedure for forming and conducting personal cases of police officers: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine № 377. dated May 12, 2016. Update date: 02.05.2019]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0828-16#n13> (date of the appeal: 17.09.2019) [in Ukrainian].
27. Pro zatverdzhennja Pereliku vidomostej, shho stanovljat' sluzhbovu informaciju v systemi Ministerstva vnutrishnih sprav Ukraïny: Nakaz MVS Ukraïny vid 27.05.2016 № 432. Potochna redakcija [On approval of the List of information constituting official information in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated May 27, 2016 № 432. Current edition]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0432320-16> (date of the appeal: 18.09.2019) [in Ukrainian].